

Utbildningsinspektion Bokenäs skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Bedömningar	2

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Bokenäs skola och besökt skolan den 4 september 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka inspektörer som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. De krav på åtgärder som inspektörerna anger i denna rapport framgår även av Skolverkets beslut med anledning av inspektionen. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet.

Övergripande information om inspektionen finns publicerad på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de brister inspektörerna lyfter fram i bedömningen åtgärdas av skolan. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I skolan intervjuades elever, personal, rektorn samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga årskurser och verksamheten i förskoleklassen. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Bokenäs skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	20
Grundskola	110

Källa: Bokenäs skola.

Bokenäs skola är belägen i kommunens västra delar, cirka tre mil från centralorten Uddevalla. Skolans lokaler är moderna och funktionella. I direkt anslutning till skolan finns god tillgång till naturen med såväl skog som hav. De flesta eleverna åker skolskjuts eftersom upptagningsområdet är stort. I skolan finns läsåret 2007/08 inga elever med annat modersmål än svenska. Eleverna är organiserade i en förskoleklass, samt en klass vardera för elever i årskurserna 1–6. Fritidshemmet är uppdelat på tre avdelningar och återfinns i samma byggnader som övriga skolan. Denna verksamhet bedöms i en särskild verksamhetsrapport. I anslutning till skolan finns också en förskola.

Bokenäs skola tillhör skolområde Herrestad–Centrala. Efter årskurs 6 börjar eleverna i Norgårdensskolan som är skolområdets enda för elever i årskurserna 7–9. Dock får eleverna söka till annan 7–9 skola i Uddevalla kommun.

Bedömningar

Samlad bedömning

Enligt inspektörernas bedömning har eleverna vid Bokenäs skola huvudsakligen tillgång till böcker, skrivmateriel och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig undervisning och för att nå målen med utbildningen.

Intervjuer och besök i verksamheten visar att såväl elever, personal som föräldrar uppfattar miljön i Bokenäs skola som trygg. Det finns en rad goda exempel på olika former av värdegrundsarbete som genomförs vid skolan. Skolans lika-behandlingsplan behöver dock utvecklas för att svara upp mot kraven i lagen.

Eleverna ges tillfälle till inflytande över verksamheten, bland annat genom klassråd och elevråd. Skolan måste dock ge eleverna bättre kännedom om målen i de nationella kursplanerna och arbeta för att konkretisera och relatera kursplanemålen till det dagliga arbetet i skolan och elevernas lärande. Skolan bör också arbeta för att ge eleverna ett successivt allt större inflytande över det egna lärandet.

Flertalet elever når kravnivån vid de nationella ämnesproven som genomförs i årskurs 5 i ämnena engelska, matematik och svenska, dock sjönk andelen som bedömdes nått målen vid de nationella proven läsåret 2006/07 vilket skolan bör söka finna orsaker till. Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i andra ämnen än de ovan nämnda, vilket måste åtgärdas.

Skolans kvalitetsredovisning måste utvecklas, bland annat beträffande redovisning av måluppfyllelse inom respektive verksamhet, analys av resultaten och beskrivning av vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo94).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör analysera den försämrade måluppfyllelsen vid de nationella proven.
- Skolan bör arbeta för att öka elevernas möjligheter till ansvar och inflytande över sin utbildning.
- Skolan bör i högre utsträckning arbeta för att ge eleverna kännedom om målen för utbildningen.
- Skolans individuella utvecklingsplaner bör förbättras avseende innehåll och kvalitet.
- Skolan bör eftersträva att organisera verksamheten så undervisningen bedrivs av lärare med föreskriven ämneskompetens.

Kunskaper

Resultat och utvärdering av lärandet

Det är enligt läroplanen skolans uppdrag att följa upp elevernas kunskapsutveckling och utvärdera resultaten i relation till de nationella målen.

Av samtal med personal i förskoleklassen framgår att mycket arbete planeras med fokus på att utveckla barnens språkliga medvetenhet, samt träna deras förmåga att koncentrera sig. Barnen i förskoleklassen deltar i skolans läsveckor och regelbunden motorisk träning finns i schemat. I samband med gemensamma teman samverkar förskoleklassen med andra klasser i skolan. Utifrån intervjuer och gjorda verksamhetsbesök är det inspektörernas bedömning att barnen i förskoleklass ges möjlighet till utveckling och lärande som grund för fortsatt skolgång.

Enligt intervjuer med personal vid Bokenäs skola ger de nationella proven en tydlig bild av elevernas kunskaper i ämnena engelska, matematik och svenska. Personalen uppger vidare att de fortlöpande gör bedömningar av elevernas arbete i klassrummet och att resultat från olika tester och läxförhör därmed ger dem en bild av elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen. Vid skolan görs dock ingen systematisk uppföljning av i vilken omfattning eleverna når målen för sin utbildning i andra ämnen än engelska, matematik och svenska. Det är inspektörernas bedömning att skolan inte har ett system för att följa upp, diagnostisera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i skolans samtliga ämnen i relation till de kunskapsmål som anges i läroplanen och i kursplanerna. Inspektörerna bedömer därför att uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat måste systematiseras och utvecklas till att omfatta samtliga ämnen.

Uddevalla kommun samlar in och sammanställer elevernas resultat vid de nationella ämnesproven i årskurs 5.

Tabell 1: *Andelen elever vid Bokenäs skola samt andelen elever i kommunen (i procent) som har uppnått kravnivån vid nationella ämnesprov för årskurs 5 i engelska, matematik och svenska läsåret 2005/06 och 2006/07.*

	Engelska		Matematik		Svenska	
	2005/06	2006/07	2005/06	2006/07	2005/06	2006/07
Bokenäs skola	90	78	90	66	90	72
Kommunen	89	83	81	71	84	68

Källa: Kommunens sammanställning av resultat från alla Uddevalla kommuns skolor vid de nationella ämnesproven för årskurs 5 för läsåren 2005/06 och 2006/07.

Av tabellen framgår att andelen elever vid Bokenäs skola som bedömts uppnått målen vid de nationella proven i årskurs 5 minskade markant läsåret 2006/07. Då elevantalet varierar mellan olika år kan det de år då få elever gör proven få stor utslagskraft i statistiken även om endast ett fåtal elever inte uppnått målen. Det kan därför vara svårt att dra några större slutsatser enbart utifrån andelen elever som bedöms uppnått målen. Inspektörerna bedömer dock att skolan bör analysera måluppfyllelsen vid de nationella proven för att om möjligt finna orsaker till de försämrade resultaten läsåret 2006/07, samt vidta åtgärder för en ökad måluppfyllelse.

I skolans kvalitetsredovisning framgår att stor vikt kommer att läggas på att ge eleverna stöd och uppmuntran och att utarbeta åtgärdsprogram så att alla elever kommer att nå målen. Utvärdering av arbetssätt och metoder kommer också att genomföras. I skolans kvalitetsredovisning framgår inte om det finns några skillnader i måluppfyllelse mellan pojkar och flickor.

I enlighet med Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo94) ska de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, omfatta alla elever. Skolan ska sträva efter att varje elev har kunskap om demokratiska principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska arbetsformer.

Intervjuer med elever och personal vid Bokenäs skola visar att såväl elevråd som klassråd genomförs regelbundet vid skolan. Riktlinjer för detta arbete finns i skolans plan för elevinflytande och delaktighet. Det är inspektörernas bedömning att eleverna där, i enlighet med intentionerna i läroplanen, ges tillfälle att träna och utveckla sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Läroplanen fastställer också att eleverna ska kunna påverka det dagliga arbetet, ta ansvar för sitt lärande och i takt med stigande ålder och mognad få ökat inflytande över sin skolgång. De elever inspektörerna träffar berättar att det är lärarna som bestämmer vad klassen ska arbeta med och hur arbetet läggs upp, men att de ibland kan få vara med och bestämma exempelvis hur ett arbete ska redovisas. Några elever uppger att de ibland får skriva vad de är stolta över med sitt skolarbete som en form av utvärdering av lärandet. I samband med verksamhetsbesök ser inspektörerna exempel på att eleverna ges tillfälle och möjlighet att påverka det dagliga arbetet, men det bestående intrycket är att elevernas delaktighet i exempelvis planering och utvärdering av verksamheten är mycket begränsad. Intervjuer med personalen visar att det finns variationer mellan olika klasser beträffande i hur stor utsträckning eleverna ges möjlighet till delaktighet

och inflytande. Inspektörerna bedömer därför att skolan, i enlighet med läroplanen, bör arbeta för att öka elevernas möjligheter till ansvar och inflytande över sin utbildning.

Läroplanen föreskriver vikten av att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer som en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det innebär att en förutsättning för att eleverna ska kunna ha ett reellt inflytande över sitt lärande i en målstyrd skola är att de också känner till vilka målen för utbildningen är. Inspektionen visar att eleverna vid Bokenäs skola i begränsad omfattning är medvetna om att det finns en läroplan och nationella kursplaner med mål för deras utbildning. Intervjuer med personal vid skolan bekräftar att det inte finns någon gemensam tanke kring arbetet med att göra eleverna medvetna om målen. I någon klass uppger eleverna att de pratat om olika mål i samband med de nationella proven och det framkommer att såväl elever som föräldrar informeras om målen i ämnena engelska, matematik och svenska inför genomförandet av de nationella proven i årskurs 5. I samband med inspektionen pågick ett tema kring sagor och sägner vid Bokenäs skola. I ett av klassrummen fanns mål från kursplanen i svenska, som gick att knyta an till det pågående temat, uppsatta på tavlan. Enligt inspektörernas bedömning är detta ett bra exempel på hur arbetet med att göra eleverna medvetna om målen för utbildningen kan bedrivas. Inspektörerna bedömer dock att skolan i högre utsträckning bör arbeta för att ge elevernas kännedom om målen för utbildningen. Detta bland annat för att eleverna ska kunna få ökat inflytande över sitt lärande och över undervisningen.

Inspektörerna vill i sammanhanget poängtera vikten av att skolan också gör eleverna medvetna om vilka ämnen de läser i skolan. Eleverna vid Bokenäs skola känner till exempel inte till vilka ämnen som ryms under beteckningen NO. Några elever kände sig också lite osäkra på om de fick undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap.

Individanpassning och särskilt stöd

I Uddevalla kommun har Barn och utbildningsnämnden beslutat att alla barn och elever från förskolan och upp till gymnasiet ska ha en elevmapp. Denna mapp ska följa eleven genom åren i förskolan och hela skolgången. Den ska innehålla elevens individuella utvecklingsplan och annan dokumentation samt i förekommande fall exempelvis åtgärdsprogram. I kommunen finns en gemensam mall framtagen som underlag för den individuella utvecklingsplanen (IUP).

I Bokenäs skola genomförs utvecklingssamtal en gång per termin och vid utvecklingssamtalet skrivs den individuella utvecklingsplanen. Intervjuer med föräldrar till barn i Bokenäs skola visar att de är nöjda med den information de får av skolan, både fortlöpande och i samband med utvecklingssamtalet. Enligt rektorn och lärarna har skolan upprättat individuella utvecklingsplaner för samtliga elever. Vid intervjuer framkommer att eleverna i viss utsträckning är medvetna om vilka mål de skrivit i sin plan och att de får en kopia av utvecklingsplanen med hem. De utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av tar huvudsakligen upp ämnena engelska, matematik och svenska samt elevens sociala utveckling. Vidare framgår att de är av skiftande kvalitet, bland annat avseende dokumentationens innehåll och omfattning. Bland annat saknas i några av planerna en redogörelse för vem som ansvarar för olika insatser som ska genomföras för att eleven ska fortsätta utvecklas mot de mål som satts upp. Inspektörerna bedömer att elevernas individuella utvecklingsplaner bör förbättras avseende innehåll och kvalitet.

I skolområdet Herrestad–Centrala finns en övergripande elevvårdsplan och ett elevhälsoteam med olika kompetenser. Dessa är fördelade på de olika skolorna och utgör ett mindre team i varje skola. I Bokenäs skola består elevhälsoteamet av rektor, skolsköterska, kurator och specialpedagog. Elevhälsoteamet träffas varannan vecka för uppföljning av klasser, elever och tidigare gjorda insatser. Av skolans dokumentation framgår att det finns rutiner för att kartlägga vilka elever som kan vara i behov av särskilda stödinsatser. Enligt elevhälsoteamet upprättas åtgärdsprogram för elever som är i behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av är av god kvalitet. I kommunen finns en central utvecklingsenhet som erbjuder psykologisk och pedagogisk kompetens och som vid behov kan hjälpa till med att göra utredningar. Inspektörerna bedömer att skolan har rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd.

Enligt grundskoleförordningen ska stödundervisning erbjudas den elev som riskerar att inte nå målen i ett eller flera ämnen. Som tidigare framgått i denna rapport finns det vid skolan brister i den systematiska uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling vilket gör det svårt att uttala sig om huruvida alla elever som är i behov av stöd också erbjuds detta.

Normer och värden

De elever som inspektörerna träffar vid intervjuer och verksamhetsbesök uppger att de känner sig trygga i sin skola och att mobbning och annan kränkande behandling inte är vanligt förekommande. De yngre barnen säger att de kan leka med de lite äldre eleverna och de tycker att stämningen på raster och lektioner är god. Några av eleverna berättar att de tycker det är skönt att gå på en liten skola där alla känner alla. Även personal, rektor och intervjuade föräldrar ger bilden av en trygg skolmiljö. Personalen anser att de på grund av skolans storlek har möjlighet att lära känna alla elever och i ett tidigt skede upptäcka problem av olika slag. Via enkäter får elever och föräldrar lämna sina synpunkter på bland annat trivsel och trygghet i skolan. Av skolans kvalitetsredovisning framgår att såväl elever som föräldrar har stort förtroende för skolans arbete kring dessa frågor.

Värdegrundsarbetet i skolan bedrivs fortlöpande och det är skolans ambition att det ska bli ett naturligt inslag i såväl undervisningen som på raster och under andra aktiviteter. I ett av skolan framtaget dokument redovisas olika förebyggande insatser som genomförs i syfte att skapa ett gott klimat i skolan. Fadderverksamhet, kamratstödjare, massage och pedagogiskt drama är exempel på några av de insatser som genomförs regelbundet. Det är inspektörernas bedömning att det bedrivs ett aktivt arbete kring värdegrundsfrågor vid Bokenäs skola.

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan

kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten.

I skolområdet Herrestad-Centrala har ett gemensamt underlag tagits fram som stöd vid framtagandet av likabehandlingsplanen i respektive skola. Inspektörerna bedömer att Bokenäs skolas likabehandlingsplan inte helt uppfyller lagens krav. Bland annat saknas en kartläggning av den här skolans behov och förutsättningar och en kartläggning av fritidshemmets specifika förutsättningar. Vidare är de elever inspektörerna träffar inte medvetna om att det finns en likabehandlingsplan vid skolan. Se Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller lagens krav. Se vidare i den för kommunen övergripande rapporten.

Ledning och kvalitetsarbete

Styrning och ledning

I Uddevalla kommun finns vid inspektionstillfället tre geografiska områden med förskola och grundskola. För varje område finns det en områdeschef som är chef för samtliga rektorer i såväl förskoleverksamheten och skolbarnomsorgen som skolan i området. Områdeschefen och skolledarna inom området utgör en ledningsgrupp och träffas regelbundet för att diskutera och planera exempelvis ekonomi, kompetensutveckling och gemensamma utvecklingsfrågor. Genom områdeschefen får rektorerna information från förvaltningschefen.

Staten har tilldelat rektorn en nyckelfunktion för utbildningens planering, genomförande och resultat. Rektorn ska vara pedagogisk ledare för skolan och chef för lärarna och övrig personal och ha det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de riksgiltiga målen. Rektorn har det övergripande ledningsansvaret för skolans verksamhet och ekonomi. Vid Bokenäs skola finns det en rektor. Rektorn har gått den statliga rektorsutbildningen. Enligt personalen vid Bokenäs skola är rektorn lyhörd för personalens åsikter och ger stöttning när behov uppstår. Vidare framkommer att rektorn varit delaktig i skolans profilering kring ”Kvalitativt Utvecklande Läsnings”, men att lärarna i övrigt står för huvuddelen av det pedagogiska utvecklingsarbetet.

Kvalitetsarbete

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet med mera ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Skolans kvalitetsredovisning ska utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen.

Rektorn vid Bokenäs skola har upprättat en verksamhetsberättelse med kvalitetsredovisning. I kvalitetsredovisningen behandlas skolan, fritidshemmet, förskolorna i området samt familjedaghemmen. Kvalitetsredovisningen är till vissa delar uppbyggd med utgångspunkt i kommunens skolplan och behandlar bland annat trygghet och trivsel, lärande i en stödjande kultur, inflytande och ansvar

samt miljö. Enligt intervjuer med personal och rektor görs utvärderingar kvartalsvis. Det är bland annat dessa utvärderingar som ligger till grund för den årliga kvalitetsredovisningen. Personalen uppger att de därmed känner delaktighet i arbetet med kvalitetsredovisningen och ser den som en del av skolan kvalitetsarbete.

Det är enligt inspektörernas bedömning svårt att via kvalitetsredovisning få en bild av måluppfyllelsen i de olika verksamheter som redovisningen omfattar. I kvalitetsredovisningen finns en redogörelse för måluppfyllelsen vid de nationella proven i årskurs 5. Dock saknas en redovisning och analys av måluppfyllelsen i andra ämnen vilket gör att skolan inte har en samlad bild av kunskapsresultaten. De analyser och resonemang kring hur skolan ska arbeta för vidare ökad måluppfyllelse i respektive verksamhet bör bli tydligare. I en kvalitetsredovisning ska också uppföljning och utvärdering av skolans likabehandlingsplan redovisas, vilket inte görs i Bokenäs skolas kvalitetsredovisning.

Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte uppfyller kraven i förordningen. Se vidare i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning. Inspektörerna vill också påminna om 3 a § förordningen (1997:702) om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. som anger att uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen ska redovisas i kvalitetsredovisningen.

I skolans kvalitetsredovisning poängteras vid flera tillfällen att personalen samverkar för att ta vara på varandras kompetenser. Enligt rektorn är personalen till stora delar utbildad för den undervisning de bedriver. Till följd av att skolan i hög utsträckning använder sig av klasslärsystem finns det dock enligt inspektörerna exempel där lärare undervisar i ämnen där de saknar föreskriven ämneskompetens. Inspektörerna bedömer att skolan bör eftersträva att organisera verksamheten så att undervisningen bedrivs av lärare med föreskriven ämneskompetens.

Inspektionen visar att eleverna har tillgång till ett brett urval av ämnen inom ramen för elevens val. Vid intervjuer framhöll eleverna att de tyckte elevens val var väldigt roligt och att de själva hade önskat vilka ämnen som skulle gå att välja. Inspektörerna bedömer Bokenäs skolas arbete med elevens val som mycket bra.

Enligt inspektörernas bedömning har eleverna vid Bokenäs skola tillgång till böcker, skrivmateriel och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig undervisning och för att nå målen med utbildningen. Skolan har i huvudsak ändamålsenliga lokaler. Skolgården är väl tilltagen och i direkt anslutning finns en skog som erbjuder en rad olika möjligheter till såväl undervisning som rastaktiviteter.

Datum	Ort
2008-05-08	Göteborg

Mats Aronsson
Eva Wallentin